

ECHA-16-A-03-SL

Uredbi REACH in CLP – napredek do danes

Agencija ECHA je objavila poročilo, ki prikazuje vpliv, dosežke in preostale izzive inovativnih evropskih zakonodajnih dokumentov o kemikalijah – uredb REACH in CLP.

Uredba REACH, ki je bila sprejeta leta 2006, predstavlja prelomno spremembo načina urejanja in upravljanja kemikalij po Evropi. Njen cilj je zagotoviti varno proizvodnjo in uporabo kemikalij, da se zaščitita zdravje ljudi in okolje, hkrati pa spodbuja inovacije in konkurenčnost evropske industrije.

Od leta 2009 zagotavlja uredba CLP razvrščanje in označevanje kemikalij, kar delavcem in potrošnikom omogoča, da so natančno obveščeni o nevarnostih v zvezi z njimi. Z uredbama REACH in CLP ima Evropa v svetu vodilno vlogo pri zagotavljanju kemijske varnosti.

1 KATERE SO NJENE DOSEDANJE PREDNOSTI?

Varnejše kemikalije in pregledni podatki

Uporaba kemikalij postaja vse varnejša. Podjetja pripravljajo informacije o vplivu kemikalij na zdravje ljudi in okolje, ki so zdaj prosto dostopne vsem organom, državljanom in podjetjem prek spletne strani agencije ECHA. Pred sprejetjem uredbe REACH niso imeli dostopa do tovrstnih podatkov niti organi, odgovorni za kemijsko varnost. Na zahtevo agencije ECHA in držav članic podjetja dnevno ustvarijo vse več podatkov.

Čeprav se kakovost podatkov razlikuje, je mogoče opaziti vse večje število podjetij, ki zagotavljajo zadovoljivo kakovost tako za agencijo ECHA kot tudi za potrošnike. Ker imajo podjetja na voljo te informacije, lahko zagotavljajo varno uporabo kemikalij v svoji dobavni verigi in se odločajo za trajnostno delovanje. To vodi k izboljššanemu ravnanju s kemikalijami in boljši kakovosti proizvodov. Ustrezni organi se lahko namreč osredotočajo na snovi, ki vzbujajo največjo zaskrbljenost, in se tako trudijo zaščititi zdravje ljudi in okolje. Konec koncev pa se lahko tudi potrošniki odločajo varneje.

Nadomeščanje nevarnih kemikalij z varnejšimi

Najnevarnejše kemikalije, t. i. snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost, se ukinjajo, pri čemer številne od njih nadomeščajo varnejše alternative. Razmeroma malo podjetij je zaprosilo za avtorizacijo za uporabo snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost.

Evropska podjetja si vse bolj prizadevajo za inovativne pristope, s katerimi bi odkrili varnejše alternative najnevarnejšim snovem. Res bi bilo mogoče v tej smeri storiti še kaj, vendar nikakor ne smemo zanemariti pritiska glede varnejših kemikalij s strani nadaljnjih uporabnikov, trgovcev na drobno in

potrošnikov. S povečano ozaveščenostjo o snoveh, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost, zahtevami potrošnikov in stremljenjem h krožnemu gospodarstvu bodo postale inovativne rešitve vse privlačnejše.

Od leta 2006 je bilo na novo registriranih skoraj 1 500 snovi, število pa se iz leta v leto veča. Nove snovi so običajno varnejše in bolj trajnostno naravnane v primerjavi s prejšnjimi. Uredba REACH k temu pripomore tako, da je za snovi, ki se uporabljajo za raziskave in razvoj, potrebnih manj podatkov.

Boljše metodologije testiranja

Sodobne metodologije testiranja pomagajo zmanjševati testiranje kemikalij na živalih. Podjetja morajo v skladu z uredbo REACH pri registraciji kemikalij izmenjati svoje podatke, da se izogone nepotrebne testiranja. Poleg tega podjetja množično uporabljajo alternative testiranju na živalih, čeprav bi morale biti utemeljitve pogosto robustnejše. Ko podjetja predlagajo testiranje na živalih, morajo navesti razloge zanj in opisati, katere alternativne možnosti so preučili. Agencija ECHA spodbuja nadaljnji razvoj in hitrejšo sprejemanje alternativnih metod, da bi še naprej zmanjševali nepotrebna testiranja na živalih.

DEJSTVA IN ŠTEVILKE

- Na spletni strani agencije ECHA lahko najdete informacije o več kot **120 000 kemikalijah**.
- **31 od 168 snovi, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost**, je bilo uvrščenih na seznam za avtorizacijo in jih ni mogoče uporabljati brez posebne avtorizacije.
- **20 omejitev** omejuje uporabo in zmanjšuje tveganja nevarnih kemikalij.
- **200 mnenj** o usklajeni razvrstitvi in označitvi sproža dodatne ukrepe za obvladovanje tveganja.
- Agencija ECHA je na svoji spletni strani objavila več kot **54 000 registracijskih dokumentacij** za **14 000 snovi**.
- Skoraj **10 000 podjetij** je registriralo svoje kemikalije.
- Več kot **10 000 podjetij** je obvestilo agencijo ECHA o razvrstitvi svojih snovi.
- Na stotine podjetij je neposredno ali posredno zaprosilo za **avtorizacijo za uporabo snovi**, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost.

uskajana na ravni EU, pri čemer prihaja do občutnih razlik med samostojnimi razvrstitvami enakih snovi v različnih podjetjih. Zaradi vse preglednejših podatkov, ki so na voljo na spletni strani ECHA, je mogoče zdaj hitro opaziti sporne razvrstitve. Upajmo, da bo to spodbudilo podjetja k izboljšavam.

Pomanjkanje informacij o kemikalijah v potrošniških proizvodih

Potrošniki imajo še vedno na voljo premalo informacij o snoveh, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost, v proizvodih, zlasti v tistih, uvoženih v EU. Podjetja morajo sicer agencijo ECHA obvestiti o tovrstnih snoveh v proizvodih, vendar so to doslej storila le redka izmed njih. Posebno uvozniki bi morali vzeti svojo odgovornost resno in obvestiti agencijo ECHA o učinkih, ki jih lahko imajo njihovi proizvodi na potrošnike.

3 KAJ JE TREBA SPREMENITI?

Agencija ECHA ne vidi nujne potrebe po spremembah uredbe REACH, treba pa je sprejeti nekaj izboljšav. Najpomembnejša priporočila so naslednja:

- Da bi lahko izboljšali kakovost podatkov o kemikalijah, Evropsko komisijo pozivamo, naj razjasni pravne obveznosti glede posodabljanja dokumentacije.
- V registracijski dokumentaciji je treba bolje pokriti področje nano oblik snovi. Trenutno v uredbi REACH ni posebnih zahtev po informacijah o nanomaterialih, zato številna podjetja teh podatkov ne zagotovijo. Agencija ECHA od Evropske komisije pričakuje jasne zahteve po informacijah o nanomaterialih.

- Nekatera podjetja v popisih razvrščanja in označevanja navajajo nasprotujoče si samostojne razvrstitve snovi. Agencija ECHA priporoča, da se uredba CLP spremeni tako, da bo od podjetij zahtevala izmenjavo podatkov in soglašanje z razvrščanjem.
- Državljeni EU morajo imeti zanesljivejše informacije o snoveh, ki vzbujajo veliko zaskrbljenost, v izdelkih, ki jih kupujejo. Trenutne zakonske zahteve po informacijah niso zadovoljive in bi jih bilo treba spremeniti.
- Optimirati je treba vmesnik med uredbama REACH in CLP ter drugo zakonodajo, npr. z večjo uporabo pridobljenih podatkov, da se zagotovi skladnost z drugo zakonodajo EU. Tako bi zmanjšali nepotrebno obremenitev podjetij ter dosegli več jasnosti in doslednosti za potrošnike.

4 NASLEDNJI KORAKI

Po preteku roka za registracijo leta 2018 bomo imeli celovito in enotno sliko kemikalij, ki se uporabljajo v Evropi. S temi informacijami bomo lažje odkrivali kandidatne snovi za obvladovanje tveganja in premislili o varnejših alternativah za industrijo.

Kemijska industrija je dinamični sektor, saj se nenehno razvijajo nove snovi, stare pa se ukinjajo. V prihodnosti bo treba vse nove kemikalije registrirati ter opisati in oceniti njihove učinke, da se zagotovi varna uporaba teh kemikalij.

Trenutno je Evropska unija na dobri poti k večji varnosti državljanov in okolja.

Poročilo o uporabi uredb REACH in CLP: echa.europa.eu/sl/publications => Poročila

